Vad lärde jag mig i dag?

Interpedia
VÄRLDENS ALLA BARN

1. Inledning

1. **Inledning**
2. Uppvärmning – vi bekantar oss med ämnet
3. Vad är det frågan om – Djupdykning i ämnet
4. Avslutning

Vad lärde jag mig idag? är ett globalfostran projekt som Interpedia rf förverkligar under åren 2015 och 2016 med hjälp av finansiering av utrikesministeriet. Interpedia är en finländsk medborgarorganisation som arbetar för att främja barns rättigheter i enlighet med FN:s barnkonventinon. Genom global fostran arbetar Interpedia för att öka finländska barns kunskap och förståelse för vad en bra barndom betyder och hur man kan främja barnens rättigheter i de länder där de inte uppfylls. I Interpedias arbete med global fostran medverkar även barn och unga från de samarbetsländer som vi har.

Övningarnas syfte är att få barnen att förstå lärandet som en process som sker hela tiden, inte bara i skola, även om skolan är en mycket viktig del av denna process. Vi försöker även få barnen att reflektera över vilka likheter och olikheter som finns i lärandet mellan de finländska och nepalesiska skolorna.

Utbildningsmaterialet är tänkt att användas i samband med ”vad lärde jag mig idag?” – filmen som finns på Interpedias kanal på Youtube. Filmen och övningarna är riktade till lågstadielever och vid varje enskild övning finns åldersrekommendationer, det går ändå bra att använda materialet även med andra åldersgrupper. Syftet med uppvärmningslekarna är att komma in i rätt stämning inför workshopen och får utlopp för överlopps energi. De avslutande övningarna spelar en viktig roll då man i dem reflekterar över workshopen och dess innebörd. För varje övning finns en uppskattad tid för hur länge övningen tar, dessa kan dock variera beroende på gruppens storlek och dynamik. De uppskattade tiderna hjälper ändå den som drar workshopen att skapa olika lektionshelheter beroende på behovet (45 min/90 min/120 min).

Förhandsuppgift

Dagen före workshopen ber läraren att eleverna tillsammans med sina vänner/sin familj funderar på vad han/hon lärt sig just idag. Det kan handla om vad som helst, antingen något man lärt sig i skolan eller något man lärt sig på fritiden. Efter uppvärmningslekarna ber den som håller i workshopen att eleverna ska berätta vad de lärt sig föregående dag. Ofta kommer det upp två sorters saker som barnen lärt sig; kunskap och färdigheter. Ledaren kan poängtera att det är lika viktigt att lära sig både färdigheter som kunskap och att det ena inte utesluter det andra.

2. Uppvärmning – vi bekantar oss med ämnet

1. Inledning
2. **Uppvärmning – vi bekantar oss med ämnet**
3. Vad är det frågan om – Djupdykning i ämnet
4. Avslutning

De här övningarnas syfte är att barnen ska bli av med överlopps energi, bekanta sig med workshopens ämne och koncentrera sig på att börja med övningarna.

Nepal och utvecklingsländer

För årskurs: 3.–6.
Tid: 5–10 min
Material: En världskarta

Det är bra att börja lektionen med den här korta övningen. Meningen med övningen är att berätta om Nepal i synnerhet och utvecklingsländer i allmänhet. Barnen deltar i övningen genom att vara med i diskussionen och berätta vad de tror att det betyder att ett land är ett utvecklingsland. Man kan även ställa frågor som de får gissa svaret på. I början visar ledaren var Nepal ligger och frågar hur många invånare det finns i Nepal (31 miljoner). Nepals sociala mångfald kan lyftas fram genom att berätta att det i Nepal pratas 123 språk. Efter det här kan ledaren berätta lite fakta om Nepal (t.ex. att det är ett av världens fattigaste länder och att jordbävningar är vanliga. Jordbävningarna som hände år 2015 kan lyftas fram). När man pratat om detta kan det vara bra att föra fram utbildningens position i Nepal. Trots att nästan alla barn börjar skolan i Nepal och trots att skolan i princip är gratis (och enligt den nya grundlagen måste alla barn gå i skolan) så är det inte alls alla som har möjlighet att gå i skolan. Ledaren kan fråga barnen vad som skulle kunna vara orsaker till att ett barn inte får gå i skolan och därefter kan man gå igenom dem tillsammans. De mest typiska orsakerna är att barnen istället måste arbeta, hjälpa till hemma, att familjen inte har råd med skoluniform och/eller skolböcker och att flickor blir bortgifta i tidig ålder.

När man diskuterat Nepal kan man gå vidare till att diskutera utvecklingsländer i allmänhet. Ledaren kan fråga vad barnen kommer att tänka på när de hör ordet ”utvecklingsland” och så kan klassen tillsammans fundera på vad som gör ett land till ett utvecklingsland och barnen kan få gissa hur många utvecklingsländer det finns i världen (146 st.) Det är viktigt att poängtera att det finns många olika sorters utvecklingsländer och att det också kan bo rika människor i dessa länder trots att de flesta är mycket fattiga.

Vad är ett utvecklingsland?

Ofta försöker man dela in världen i två kategorier: utvecklingsländer och industriländer. Det går ändå inte att dela in världens stater i så grova kategorier, eftersom det i alla länder finns både rika och fattiga människor. Industriländernas samarbetsorganisation OECD (Organisation for Economic Cooperation and Development) har en kommitté för utvecklingsbistånd (DAC) som upprätthåller en lista över utvecklingsländerna, och den hjälp som ges dessa länder får statistikföras som utvecklingssamarbete. Listan är uppdelad i fyra kategorier: minst utvecklade länder, andra låginkomstländer samt lägre och högre medelinkomstländer.

Till kategorin minst utvecklade hör 48 länder. I dessa länder kan t.ex. inkomst- och/eller utbildningsnivån vara låg och folkhälsan dålig. Nepal hör till dem. Andra länder i samma kategori är t.ex. Afghanistan, Bangladesh, Etiopien, Myanmar, Niger, Senegal, Uganda och Zambia.

Trasiga telefonen

För årskurs: 3.–6.
Tid: 5 min
Material: Exempelmeningar (bilaga 1)

Barnen och ledaren står i en rad. Ledaren viskar en mening som har med lärande och/eller Nepal att göra till den elev som står först. Exempelvis: ”Nepal är ett av världens fattigaste länder och där odlas mycket ris.” Meningen ska viskas vidare till alla elever tills den sista i raden får säga högt vad han/hon hört. Ledaren berättar sedan vad den ursprungliga meningen var.

Bollspel

För årskurs: 3.–6.
Tid: 5 min
Material: En boll eller annat föremål som går att kasta.

Barnen och workshopens ledare står i en ring. Ledaren håller i bollen och börjar med att säga något som han/hon kommer att tänka på av orden ”att lära sig”. Ledaren kastar bollen till någon elev som i sin tur får säga vad han/hon kommer att tänka på. Leken fortsätter tills alla elever har haft bollen och fått berätta vad orden ”att lära sig” får dem att tänka på. Idén med övningen är att eleverna ska förstå att i princip vad som helst kan ha med lärande att göra. Det finns inga svar som är fel.

Åsiktslinjen

För årskurs: 3.–6.
Tid: 5-10 min
Material: Påståenden (bilaga 1)

Ledaren gör utrymme i klassrummet så att en osynlig linje får plats. Ledaren läser sedan upp påståenden som eleverna ska ta ställning till genom att ställa sig någonstans på den osynliga linjen. Den ena ändan av linjen står för ”Helt av samma åsikt” och den andra ändan av linjen står för ”helt av annan åsikt”. Mitten av linjen står för ”varken av samma åsikt eller av helt annan åsikt”. Ledaren kan efter varje påstående be någon/några av eleverna att berätta varför han/hon står just på det stället.

3. Vad är det frågan om – djupdykning i ämnet

1. Inledning
2. Uppvärmning – vi bekantar oss med ämnet
3. **Vad är det frågan om – Djupdykning i ämnet**
4. Avslutning

Med hjälp av de här övningarna får barnen reflektera kring lärandet och vad som påverkar lärandet, både i Finland och Nepal.

Vilka saker i skolan främjar lärandet?

För årskurs: 3.–6.
Tid: 15–20 min
Material: A3 papper och färgpennor eller paddor/datorer

Den här övningen görs i små grupper. Gruppindelningen kan ske på olika sätt, t.ex. genom att räkna till tre. Gruppernas storlek varierar beroende på hela gruppens storlek. Varje grupp får ett papper / en padda. Hälften av grupperna funderar på vilka faktorer i skolan som främjar lärandet, (exempelvis en ivrig lärare, bra skolböcker, läxor osv.) och den andra hälften får fundera på vilka saker som inte främjar lärandet (t.ex. höga ljud i klassrummet, frånvaro från lektionerna eller för snabb genomgång av nya saker). Grupperna ritar eller skriver på sina papper vad de kommer på och får sedan dela med sig till resten av klassen. Medan grupperna gör övningen går ledaren runt till de grupper som funderat på saker som inte främjar lärandet och skriver upp saker som försvårar lärandet (om klassen är uppdelad i 4 små grupper skriver ledaren upp 4 saker). Varje grupp blir nu tilldelad en sak som försvårar lärandet och ska på andra sidan av sitt papper skriva/rita vad man kan göra för att lösa just det problemet och vem som står ansvarig för att göra något åt det. En del saker kan eleverna själv påverka, medan andra saker är sådana som läraren kan påverka. När grupperna funderat klart får de berätta vad de hittat på för lösningar för resten av klassen.

Övningen kan också förverkligas genom t.ex. små sketcher, men då krävs längre tid.

Barnet som den som lär sig

För årskurs: 3.–6.
Tid: 15-20 min
Material: Bilder på barn (bilaga med bilder finns på www.interpedia.fi/globalfostran), nepalesiska namn (bilaga 1), papper, pennor eller padda.

Ledaren delar upp eleverna i små grupper och delar sedan ut en bild till varje grupp. Bilderna föreställer ett barn antingen från Finland eller från Nepal. Eleverna ska fundera ut en historia till barnet. Var bor barnet? Vad heter han/hon? Hur gammalt är barnet? Vem hör till barnets familj? För att hjälpa eleverna kan ledaren skriva några Nepalesiska namn på tavlan.

När grupperna hittat på vem barnen på bilden är kan ledaren fråga om de tror att han/hon går i skolan och vad det kan finnas för orsaker om barnet inte går i skolan. Vidare kan grupperna fundera på vad barnet på bilden lärt sig den senaste veckan och var barnet lär sig nya saker (i skolan, hemma, på en hobby osv.). Grupperna kan sedan presentera sina historier för de andra i klassen.

Vad lärde jag mig idag?

För årskurs: 3.–6.
Tid: 10–15 min
Material: Bilder på barn (bilaga med bilder finns på www.interpedia.fi/globalfostran), nepalesiska namn (bilaga 1), papper, pennor eller padda.

Ledaren delar upp eleverna i små grupper och delar sedan ut en bild och ett papper till varje grupp. Bilderna föreställer ett barn antingen från Finland eller från Nepal.

Grupperna ska göra var sin poster med rubriken ”vad lärde jag mig idag?” och sedan fundera på vad barnet på bilden har lärt sig under en hel dag. Ledaren kan också fråga tilläggsfrågor, t.ex. Vad har barnet lärt sig hemma? Vad har barnet lärt sig i skolan? Vad har barnet lärt sig på sin hobby? När grupperna är färdiga byter grupperna bilder sinsemellan, så att de som hade en bild på ett nepalesiskt barn får en bild på ett finländskt barn och tvärtom. Grupperna får vända på sina papper och göra samma uppgift igen med den nya bilden. Postern får gärna bestå av både bilder och text. Grupperna kan sedan presentera sina posters för resten av klassen och då kan alla tillsammans reflektera kring likheter/skillnader. Övningen kan även göras på dator/padda.

Debatt

För årskurs: 5.–6.
Tid: 20–30 min
Material: Debattämnen (bilaga 1)

Ledaren delar in klassen i två lag. De båda lagen får varsin ståndpunkt som de ska försvara i en debatt (ena laget är för och det andra laget är mot). De båda lagen väljer ut tre personer som ska debattera. Innan debatten börjar får lagen 10-15 minuter på sig att förbereda argument för att försvara sin ståndpunkt. Ledaren fungerar som domare i debatten. Ledaren bestämmer hur länge debatten pågår, t.ex. 5 minuter, eller så länge som debattörerna har argument. Det är viktigt att eleverna baserar sina argument på fakta, inte på känslor. Argument i ad hominem form (dvs. personangrepp) är absolut förbjudet. I den här övningen är det speciellt viktigt att gå igenom reglerna innan övningen börjar. Det kan även vara bra att reflektera över hur övningen gick efteråt.

Tankekarta

För årskurs: 3.–6.
Tid: 10–15 min
Material: Exempel på rubriker (bilaga 1), papper och pennor/datorer, paddor

Ledaren delar in klassen i mindre grupper. Varje grupp får ett stort pappersark, alternativt kan övningen göras på dator. Varje grupp får en egen rubrik som står som grund för tankekartan som ska handla om hur och varför man lär sig olika saker på olika sätt.

Tankekartorna får se ut hur som helst, eleverna kan skriva, rita eller klippa ut bilder ur tidningar.

Jordbävning

För årskurs: 3.–6.
Tid: 10–15 min
Material: Video- och ljudutrustning (inte nödvändigt)

Övningen börjar med att ledaren berättar för eleverna hur skolorna i Nepal har jordbävningsövningar på samma sätt som vi i Finland har brandövningar. Ledaren berättar hur man skyddar sig under en jordbävning genom att söka skydd under bord/pulpeter, hålla sig borta från fönster och föremål som kan tänkas falla [1]. Ledaren kan också visa en filmsnutt från Youtube för att visa hur en jordbävningsövning går till (t.ex. Safety measures during an earthquake).

När man gått igenom hur man skyddar sig vid en jordbävning börjar ledaren trumma hårt mot bordet och eleverna ska då skydda sig mot ”jordbävningen” på de sätt som man lärt sig under genomgången. Eleverna ska så fort som möjligt söka skydd under sina pulpeter, så långt från fönster och bokhyllor som möjligt. Ledaren kan gå runt i klassen för att kontrollera att alla har skyddat sig på rätt sätt.

[1] *Mera information om detta kan hittas på bl.a. seismologiska institutets hemsidor: www.seismo.helsinki.fi*

4. Avslutning

1. Inledning
2. Uppvärmning – vi bekantar oss med ämnet
3. Vad är det frågan om – Djupdykning i ämnet
4. **Avslutning**

Frågesport

För årskurs: 3.–6.
Tid: 5–10 min
Material: Frågor (bilaga 1), tavla att skriva resultatet på

Eleverna delas upp i två lika stora lag. Ledaren frågar frågorna och delar ut poäng till det lag som svarar rätt. Frågesporten kan förverkligas på flera olika sätt, t.ex. det lag som först får 5 poäng vinner, fotbollsplan-modellen [2] osv.

Vad lär jag mig på den här lektionen?

För årskurs: 3.–6.
Tid: 5 min
Material: Boll eller annat föremål som går att kasta

Eleverna och ledaren ställer sig i en ring. Ledaren har en boll/ärtpåse eller dylikt och börjar med att berätta vad han/hon lärt sig under lektionen och vad som var det roligaste enligt henne/honom. Ledaren kastar sedan bollen vidare till en elev som får berätta vad han/hon lärt sig och vad som var roligast. Alla barn ska få ha bollen innan leken är slut.

Åsiktslinjen

För årskurs: 3.–6.
Tid: 5 min
Material: Frågor/påståenden om hur lektionen varit (bilaga 1)

I slutet av lektionen kan åsiktslinjen användas för att få feedback av barnen. Instruktioner över hur denna övning utförs finns i början av undervisningsmaterialet.

[2] Dela upp klassen i två lika stora grupper. Ledaren ritar en fotbollsplan på tavlan, målen ska även vara med. Rita upp en mittlinje på fotbollsplanen och dela därefter upp planhalvorna i tre lika stora områden. Placera en magnet (som ska föreställa fotbollen) på mittlinjen. De båda lagen ställer sig i varsin kö vid fotbollsplanen. Ledaren ställer en fråga till de som står först i köerna och den som svarar rätt får flytta fotbollsmagneten ett steg mot motståndarens mål. De som svarat på frågan ställer sig sist i kön. Frågesporten är slut då ett av lagen lyckats svara rätt på så många frågor så att fotbollen hamnar i motståndarlagets mål.

Alternativ: *Om klassen är stor kan det löna sig att dela upp eleverna i flera lag. Då kan man istället för en fotbollsplan rita upp en löpbana med t.ex. fem lika stora sektioner. Lagen placerar varsin magnet vid startlinjen och får flytta fram sin magnet en sektion om de svarar rätt på en fråga. Det lag som först svarat rätt på fem frågor och kommer i mål vinner. (Plan, övningar om barns rättigheter, www.globaalikoulu.plan.fi)*

Bilaga 1

2. Uppvärmning

Trasiga telefonen

Meningar:

- ”Nepal är ett av världens fattigaste länder och där odlas mycket ris”
- ”I Nepal är det många barn som inte får gå i skolan”
- ”I Nepal måste barnen använda skoluniform i skolan som deras föräldrar måste köpa”
- ”Daliterna [3], det vill säga de kastlösa, är Nepals fattigaste människor”.

Åsiktlinjen

Påståenden:

- ”Det är roligt i skolan”
- ”Vuxna kan också lära sig”
- ”Jag har lärt mig något idag”
- ”I Finland är skoldagen längre än i Nepal” [4]
- ”I Finland och Nepal får alla barn gå i skolan”
- ”Jag tycker om att lära mig nya saker”
- ”I Nepal är skoluniformen gratis” [5]
- ”I Nepal är det jordbävningar oftare än i Finland” [6]
- ”Nepal är ett rikare land än Finland”
- ”Världens högsta berg finns i Nepal”. [7]

[3] Mera information finns exempelvis på: www.dalit.fi

[4] Fel, skoldagarna är ungefär lika långa

[5] Fel, föräldrarna måste betala för barnens skoluniformer och skolböcker

[6] Ja, även Finland har jordbävningar, men de är så svaga så att man inte märker dem. I Nepal är jordbävningarna många fler och mycket kraftigare.

[7] Ja, världens högast berg Mt. Everest finns på gränsen mellan Nepal och Kina (Tibet). Berget är 8850 m högt.

3. Vad är det frågan om – djupdykning i ämnet

Barnet som den som lär sig

- Nepalesiska flicknamn: Shirisha, Amita, Sajita, Sang, Soneeya, Reshma
- Nepalesiska pojknamn: Bishal, Bibek, Krishna, Aashish, Sajit, Manish

Debatt

Ämen:

- ”Det är viktigt att få gå i skolan”
- ”Skolan är det stället där man lär sig saker bäst”
- ”Mobiltelefoner ska vara förbjudna under lektionstid”
- ”Gemensamma gymnastiklektioner för flickor och pojkar är bra”.

Tankekarta

Exempel på rubriker:

- Vad lär man sig i skolan? Hur? Varför?
- Vad lär man sig hemma? Hur? Varför?
- Vad lär man sig på sin hobby? Hur? Varför??
- Vad lär man sig när man är vuxen? Hur? Varför?
- Vad lär man sig i skolan i Nepal? Hur? Varför?

4. Avslutning

Frågesport

Frågor:

- Hur många invånare har Nepal? (ca 31 miljoner).
- Hur många invånare har Finland? (ca 5,5 miljoner).
- Är Finland ett utvecklingsland?
- Vad heter Nepals huvudstad? (Kathmandu).
- Vad heter Finlands huvudstad?
- Får barnen skolmat i Nepal? (Nej, oftast inte).
- Får barnen i Nepal likadana vitsord som barnen i Finland?
  (Nej, i Nepal ges vitsorden i procent (%)).
- I vilka två länder finns världens högsta berg? (Nepal och Kina (Tibet)).
- Hur många utvecklingsländer finns det i världen? (146 st. År 2016).

Åsiktslinjen

Påståenden till slutet av lektionen:

- Den här lektionen var rolig. Följdfråga: Vad var bäst?
- Jag lärde mig något nytt på den här lektionen. Följdfråga: Vad har ni lärt er?
- Jag skulle vilja lära mig mera om Nepal och utvecklingsländer i allmänhet.

Vad lärde jag mig i dag?

Interpedia
VÄRLDENS ALLA BARN

Adress:
Stationskarlsgatan 4, 00520 Helsingfors

Telefon:
Växel (09) 2727 060
Information: 050 414 1452,
e-mail: tiedotus@interpedia.fi

www.interpedia.fi

STÖTT MED BISTÅNDSPENGAR
FRÅN UTRIKESMINISTERIET

Foton:
Tuukka Ervasti, Samjhana Maharjan, Dinesh Maharjan, Pemba Doma Tamang, Saroj Ghimire

Redaktion:
Joonas Rentola, Linn Ahlfors, Minna Ala-Orvola